

Herstructurering buitensportcomplexen in Heerlen

De toekomst voor de voetbalaccommodaties

Heerlen

Herstructurering buitensportcomplexen in Heerlen

De toekomst voor de voetbalaccommodaties

Heerlen, maart 2011

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Doelstellingen	4
1.2 Leeswijzer	4
1.3 Definities	5
2. Visie op sport en op buitensportcomplexen	6
2.1 Visie sport en bewegen	6
2.2 Visie buitensportcomplexen	7
3. Uitgangspunten voor herstructurering buitensportcomplexen	8
3.1 Uitgangspunten sportaccommodaties	8
3.2 Uitgangspunten herstructurering buitensportcomplexen en voetbalaccommodaties	8
4. Bestaande situatie voetbal in Heerlen	10
4.1 Voetbalaccommodaties	11
4.2 Gebruikers	14
4.3 Reactie voetbalverenigingen	16
4.4 Conclusies	16
5. Ontwerp voor de buitensportcomplexen met voetbalaccommodaties in Heerlen	17
5.1 Doelen en resultaten herstructurering	18
5.2 Wegingsfactoren	18
5.3 Ontwerp voor 2014	19
5.4 Toelichting per complex	21
5.5 Conclusies	25
Bijlage	
Bronnen	26

Hoofdstuk 1. Inleiding

Heerlen faciliteert de sport en de sportverenigingen door het beschikbaar stellen van sportaccommodaties. Een groot deel van de georganiseerde sportbeoefening van de bij NOC*NSF aangesloten sportverenigingen is in Heerlen mogelijk omdat wij als gemeente zorgen voor de planning, de bouw, het beheer en de exploitatie van de sportaccommodaties. Er bestaat voor dit sportaccommodatiebeleid geen wettelijke verplichting maar de gemeente Heerlen vindt gemeentelijk accommodatiebeleid nodig voor de stimulering van de amateur sportbeoefening aangeboden door sportverenigingen.

Het beleid voor de planning (aantal en spreiding), het beheer en de exploitatie van de sportaccommodaties is zelfstandig beleid van de gemeente. Het is een zaak van lokale afwegingen welk voorzieningenniveau wij tegen welke lasten in een betreffend gebied in stand willen houden of realiseren.

De gemeente faciliteert de buitensport middels de accommodaties voor atletiek en voor de veldsporten voetbal, hockey, korfbal, cricket en honk- en softbal. De gemeente is eigenaar van de buitensportcomplexen voor deze sporttakken. De gemeente beheert en onderhoudt de velden en de sportterreinen inclusief de afrastering, de paden en het groen van het complex. De sportverenigingen huren de velden en de terreinen.

De sportverenigingen zijn in de meeste gevallen eigenaar van de kantines en van de kleedruimten op deze complexen. Zij hebben daarvoor de grond in erfpacht van de gemeente.

De praktijk voor voetbal is dat bijna elke voetbalvereniging momenteel als alleen-gebruiker op een buitensport-complex opereert. Zij delen de velden en het complex veelal niet met andere voetbalverenigingen, ook al zijn zij te klein voor een optimaal gebruik van de velden. De velden worden op zeer beperkte schaal door scholen gebruikt voor schoolsportactiviteiten. Er is sprake van overcapaciteit van de velden. Hierdoor blijft behoorlijk wat veldcapaciteit ongebruikt, terwijl de velden wel onderhouden worden.

Het in stand houden van de huidige structuur van buitensportcomplexen voor veldvoetbal is niet meer haalbaar. Zoals reeds gesteld is er namelijk sprake van overcapaciteit aan voetbalvelden en het aantal buitensportcomplexen is te groot. Het gebruik van de velden op een aantal complexen is onvoldoende. De financiële exploitatie van de buitensportcomplexen inclusief groot onderhoud loopt uit de pas. Er wordt geïnvesteerd en er is onderhoud op velden die slechts voor de helft (en in sommige gevallen minder dan de helft) van de capaciteit gebruikt worden.

Er is geen evenwichtige spreiding van de buitensportcomplexen over de stad. Daarbij is er een groeiende behoefte aan multifunctionele voorzieningenclusters die financieel gezond geëxploiteerd worden.

De sectie voetbal, de vertegenwoordiging van de Heerlense voetbalverenigingen, heeft ook al aangegeven toe te willen naar een reductie van voetbalcomplexen en voetbalverenigingen.

Bovenstaande geeft voldoende aanleiding om het bestand van buitensportcomplexen te heroverwegen en maatregelen te gaan nemen voor de voetbalaccommodaties.

In oktober 2010 heeft de gemeenteraad besloten om het overschot aan voetbalvelden in Heerlen te reduceren en te komen tot een geringer aantal buitensportcomplexen op strategische locaties in de stad (zie het Meerjarig Bestuurlijk Programma 2011-2014).

1.1 Doelstellingen

Met deze notitie willen we een voorstel doen voor een herstructureringsontwerp voor de buitensportcomplexen in Heerlen met daarbij de focus op het veldvoetbal. Het ontwerp is noodgedwongen nog globaal van karakter. Op het moment dat de grote lijnen bestuurlijk zijn geaccordeerd, kan een meer gedetailleerde meerjarenplanning worden opgesteld waarin de uitvoering en ook de overige aspecten van de herstructureringsoperatie zijn opgenomen.

1.2 Leeswijzer

De nota 'Herstructurering buitensportcomplexen in Heerlen' geeft naast het ontwerp voor de buitensportcomplexen voor 2014 ook informatie over de visie op sport en de uitgangspunten voor de buitensportcomplexen en beschrijft de bestaande situatie van de voetbalaccommodaties. Om te komen tot de uitgangspunten voor de herstructurering, de beschrijving van de bestaande situatie, het bepalen van de wegingsfactoren en uiteindelijk tot het ontwerp zijn verschillende bronnen gebruikt. Voor deze bronnen wordt verwezen naar de bijlage.

Naast het inleidende hoofdstuk bevat deze notitie nog vier hoofdstukken.

Hoofdstuk 2 beschrijft de visie van de gemeente op sport en bewegen en de visie op de gemeentelijke buitensportcomplexen.

Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de meest relevante uitgangspunten voor de sportaccommodaties. Tevens worden de uitgangspunten gegeven die gelden bij de herstructureringsopgave van de buitensportcomplexen en van de voetbalaccommodaties.

Hoofdstuk 4 beschrijft de bestaande situatie met betrekking tot de voetbalaccommodaties en de huidige vaste gebruikers van de complexen (de voetbalverenigingen). Het hoofdstuk eindigt met een aantal constatering van de huidige situatie.

Hoofdstuk 5 begint met in paragraaf 1 een overzicht van de doelen en na te streven resultaten van de herstructurering. Paragraaf 2 geeft de criteria en de wegingsfactoren zoals er naar de complexen en naar hun context in het geheel is gekeken. In paragraaf 3 is het ontwerp voor 2014 gegeven zoals wij beogen dat de nieuwe opzet voor de buitensport/voetbal er uit zal moeten zien. Paragraaf 4 geeft de toelichting voor de verschillende buitensportcomplexen. Het hoofdstuk eindigt met conclusies voor het vervolgtraject.

1.3 Definities

Buitensportcomplex

Het sportpark in zijn totaliteit; dus met de velden en/of de sportterreinen van dat complex, de voorzieningen op en rondom de velden cq terreinen, de kantines, de kleedruimten.

Multifunctioneel

Brede inzetbaarheid van de sportaccommodaties voor diverse activiteiten voor verschillende doelgroepen en/of door meerdere gebruikers.

Opstallen

Gebouwen op de buitensportcomplexen zoals kantines en kleedruimten.

Sportaccommodatie

De locatie voor een sport met de voorzieningen: de voor die sport benodigde velden en terreinen met toebehoren, de kantines en de kleedlokalen.

Voetbalaccommodatie

De locatie voor de sport veldvoetbal met de velden met toebehoren, de kantines en de kleedlokalen.

Vitale vereniging

Een vereniging met voldoende draagvlak en voldoende (financiële) stabiliteit.
Richtlijn: aantal leden 500 en een substantieel aantal jeugdleden.

Hoofdstuk 2. Visie op sport en buitensport-complexen

De visie op sport en bewegen en de visie op sportaccommodaties (zie Visienota Sport en Bewegen 2008 en MBP 2011-2014) geven richting aan de herstructureringsopgaven voor de buitensportcomplexen en voor de sportaccommodaties voor veldsporten en voor voetbal in het bijzonder.

In het MBP 2011-2014 staat het als volgt geformuleerd: "Wij willen verder groeien naar een goed sportklimaat in onze stad. Een sportklimaat dat zichtbaar is en waar een groot deel van de bevolking in participeert. Dit vraagt doorlopend om aandacht voor sportstimulering, voor jeugd maar ook voor inactieven uit de verschillende doelgroepen, zoals ouderen. Om het sporten mogelijk te maken moeten we zorgen voor voldoende en adequate sportaccommodaties en voor een infrastructuur van vitale sportaanbieders. Geleidelijk streven wij naar meer samenwerking van verenigingen en naar multifunctionele verenigingen. Wij zijn van mening dat sportevenementen dienen als trigger voor het sportklimaat, ze zijn belangrijk voor de citymarketing en hebben positieve economische bijeffecten."

In dit hoofdstuk is deze visie voor sportaccommodaties en buitensportcomplexen meer uitgewerkt.

2.1 Visie sport en bewegen

De visie van de gemeente op sport en bewegen en haar rol in deze is de basis voor de herstructurering van de buitensportcomplexen. Kort samengevat formuleert de gemeente haar visie als volgt:

"Als gemeente streven wij er naar dat zoveel mogelijk Heerlenaren tot op hoge leeftijd sporten op een verantwoorde prettige manier met voldoende frequentie, bij voorkeur in georganiseerd verband. Door de kwaliteit van het sportaanbod te verhogen en door een sportief actieve leefstijl onder Heerlenaren te bevorderen, kan hier op worden ingespeeld. Voor een kwalitatief goed sportaanbod zijn de sportverenigingen, die de sport aanbieden, belangrijk. Wij willen toe naar vitale sportverenigingen met voldoende draagvlak en (financiële) stabiliteit, die gespreid over de stad de sport aanbieden. Wij willen dat sportverenigingen zelfredzamer, ondernemender en gezonder worden net als dat wij dat ook van burgers verwachten. Het aangaan van samenwerking of fusie met een andere vereniging of het vormen van een zogenaamde omnivereniging stimuleren wij om die reden. Vitale verenigingen willen wij faciliteren met en ondersteunen door het aanbieden van sportaccommodaties.

Wij dragen bij door voldoende goede sportaccommodaties beschikbaar te stellen die betaalbaar, toegankelijk en bereikbaar zijn. Wij zorgen voor een goede spreiding, voor een adequate inrichting en voor een optimale benutting van de sportaccommodaties. Dit geldt voor alle sportaccommodaties, zowel voor de binnensport (sporthal, gymzalen) als voor de buitensport (buitensportcomplexen)."

2.2 Visie buitensportcomplexen

Hieronder wordt de visie weergegeven zoals de gemeente de buitensportcomplexen en het veldvoetbal in Heerlen in de toekomst zou willen zien. Het toekomstbeeld is: "Sportaccommodaties, dus ook buitensportcomplexen, zijn beschikbaar en geschikt voor alle burgers van de gemeente Heerlen (jong en oud, valide en minder valide) om te sporten en te bewegen. De accommodaties zijn voor alle burgers goed bereikbaar, toegankelijk en veilig. De buitensportcomplexen zijn kwalitatief hoogwaardig, duurzaam, toekomstbestendig en daar waar mogelijk multifunctioneel. Naast de sport zijn er waar mogelijk ook andere maatschappelijke functies/voorzieningen actief op de complexen. De vaste gebruikers van de buitensportcomplexen zijn vitale sportverenigingen. Op de complexen zie je activiteiten van sportverenigingen, van onderwijs, van kinderopvang en van welzijns-instellingen. Je ziet individuele sporters en recreatieve groepjes sporten en bewegen. Ook vinden er grootschalige sport en culturele evenementen plaats. Kantine en kleedruimtes worden gezamenlijk gebruikt. Er is leven op de complexen, zowel overdag, 's avonds als in het weekend. De buitensportcomplexen die er zijn, zijn goed bezet. Je ziet geen half leegstaande buitensportcomplexen meer. De buitensportcomplexen liggen in of direct aan stedelijk gebied, dit in verband met de bereikbaarheid van de complexen voor de verschillende doelgroepen. De buitensportcomplexen aan de randen van de stad met geen groeipotentie tot multifunctioneel sportcomplex op stadsdeel niveau zijn zo veel als mogelijk afgestoten. De buitensportcomplexen passen in de omgeving en zijn te voet, per fiets, per auto en/of per openbaar vervoer bereikbaar. Veldvoetbal wordt door vitale sportverenigingen aangeboden op de gemeentelijke buitensportcomplexen. Op elk buitensportcomplex met voetbal is een breed voetbal-aanbod voor alle leeftijdsgroepen (van jeugd t/m veteranen). Op geselecteerde complexen is daarnaast ook voetbalaanbod voor bepaalde groepen die te weinig deelnemers hebben voor aanbod op elk complex, zoals damesvoetbal en gehandicaptenvoetbal. Verspreid over Heerlen zijn mogelijkheden voor prestatief voetbal en voor recreatief voetbal. Op buurniveau is voetbal mogelijk op kleinschalige openbare buurtvoorzieningen (trapveldjes, parken en pleinen etc)."

Hoofdstuk 3. Uitgangspunten voor herstructurering buitensportcomplexen

De buitensportcomplexen maken deel uit van het bestand van gemeentelijke maatschappelijke accommodaties. De gemeente heeft in 2010 de uitgangspunten voor het integraal maatschappelijk accommodatiebeleid Heerlen (IMAH) vastgesteld.

Vanuit de kaders van het IMAH en vanuit de beleidsuitgangspunten van sport volgen de uitgangspunten voor de herstructurering van sportaccommodaties. In dit hoofdstuk zijn deze uitgangspunten uitgewerkt voor de buitensportcomplexen en voor de voetbalaccommodaties.

3.1 Uitgangspunten sportaccommodaties

Voor de herstructurering van de sportaccommodaties gelden de volgende uitgangspunten.

Uitgangspunten vanuit het beleid voor maatschappelijke accommodaties (IMAH 2010):

- clusteren van voorzieningen voor sport en bewegen met andere sectoren (multifunctionaliteit) en met andere gebruikersgroepen (multigebruik);
- evenwichtig spreiden van functies en accommodaties (geografisch) op stadsdeelniveau;
- voldoende, adequaat toegeruste accommodaties afstemmen op (toekomstige) behoefte en rekening houdend met normeringen en wet- en regelgeving;
- duurzame en/of toekomstbestendige voorzieningen;
- sociale huur voor maatschappelijk vastgoed dat in eigendom is en verhuurd wordt aan structureel gesubsidieerde organisaties door de gemeente;
- optimale exploitatiesystematiek en een zo efficiënt mogelijk (professioneel) beheer van de sportaccommodaties.

Uitgangspunten vanuit het sportbeleid (MBP 2011-2014 en Visienota sport en bewegen 2008):

- de gemeentelijke sportaccommodaties zo inrichten en toegankelijk maken dat het multifunctionele, aantrekkelijke en kwalitatieve accommodaties zijn waar diverse sportaanbieders en andere organisaties gebruik van kunnen maken om sport aan te bieden aan de verschillende gebruikers;
- het aantal voetbalvelden en het aantal complexen terugbrengen naar het benodigde aantal en de voetbalaccommodaties plannen op strategische locaties en spreiden over de stad en de stadsdelen.

3.2 Uitgangspunten herstructurering buitensportcomplexen en voetbalaccommodaties

Met de visie en de uitgangspunten op sportaccommodaties als basis zijn de volgende uitgangspunten voor de herstructurering de buitensportcomplexen in relatie tot het voetbal geformuleerd:

- Voetbalvoorzieningen zijn stadsdeelvoorzieningen.

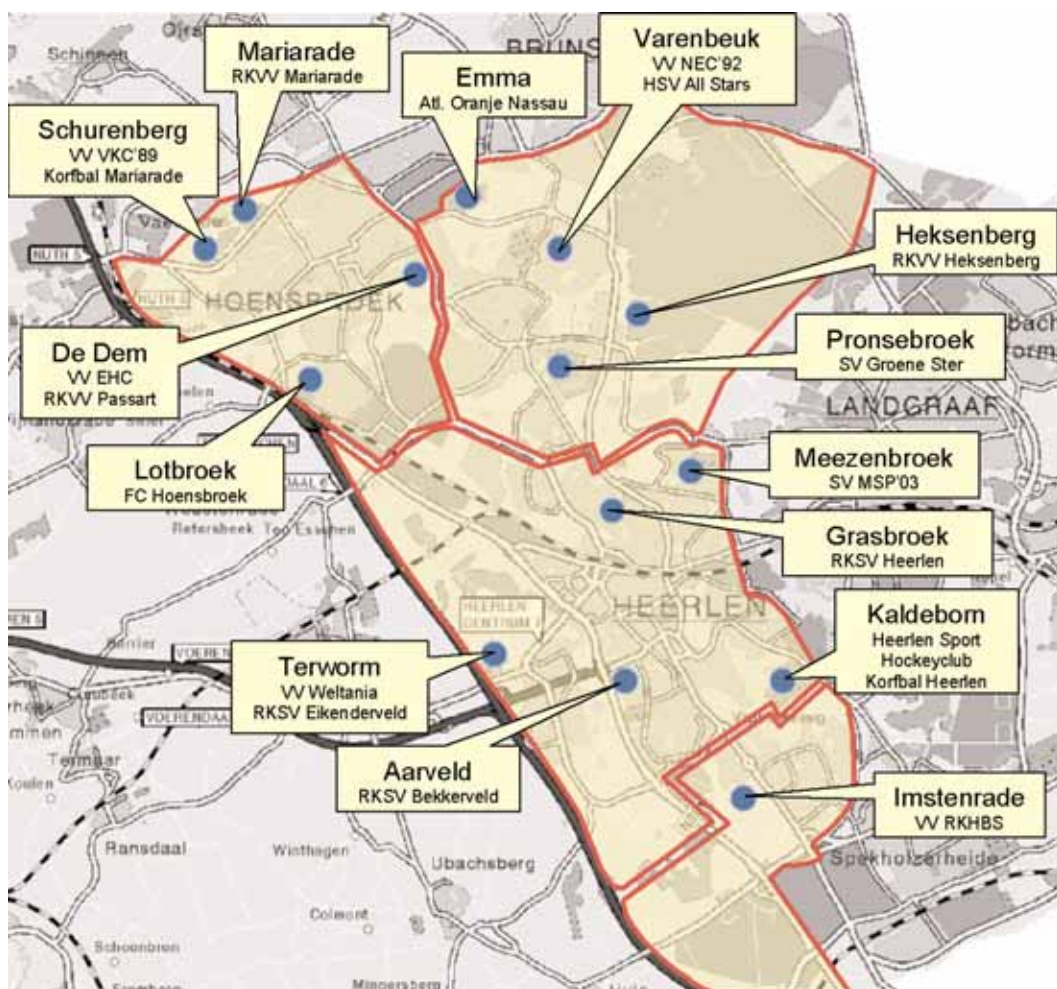
- Het aantal complexen voor voetbal is in verhouding met het aantal inwoners. Voor de middenlange termijn is de richting 1 complex op de 10.000 inwoners.
- Op elk complex is voetbalaanbod voor alle jeugdcategoryën en voor senioren, en indien mogelijk ook voor veteranen en bijzondere doelgroepen.
- De schaalgrootte van een complex (aantal velden en aard velden) is in verhouding met de gewenste bezettingsgraad en met de criteria voor een efficiënte exploitatie van het complex.
- De buitensportcomplexen liggen evenwichtig gespreid over de stad.
- Voetbal is indien mogelijk geclusterd met andere voorzieningen voor sport en bewegen.
- Complexen en structurele medegebruikers van de complexen zoals bv scholen liggen zo veel als mogelijk in elkaars nabijheid.
- Complexen passen in de (toekomstige) ruimtelijke en stedenbouwkundige plannen.
- Complexen zijn toegankelijk en bereikbaar te voet, per fiets, per auto en per openbaar vervoer. De toegang van het complex en het complex zelf zijn sociaal veilig en aantrekkelijk. Er zijn voldoende parkeermogelijkheden.
- De complexen zijn ook voor meerdere gebruikers beschikbaar, dit geldt zowel voor de velden als ook voor kleedfaciliteiten en waar mogelijk ook voor de kantinefaciliteiten.
- Voetbalverenigingen die voetbal op de buitensportcomplexen aanbieden hebben voldoende draagvlak (richtlijn aantal leden 500 en substantieel aantal jeugdleden) en hebben voldoende (financiële) stabiliteit.

Deze uitgangspunten gelden als randvoorwaarden voor het ontwerpen van de gewenste situatie van de buitensportcomplexen voor het voetbal. Op basis van deze uitgangspunten worden in paragraaf 5.1 de doelstellingen voor de herstructurering geformuleerd.

Hoofdstuk 4. Bestaande situatie voetbal in Heerlen

Om tot een ontwerp voor de toekomst van de buitensportcomplexen met voetbalaccommodaties te kunnen komen is het belangrijk de gewenste situatie naast de bestaande situatie te kunnen leggen. De bestaande situatie zoals in dit hoofdstuk is beschreven is een weergave van de bevindingen naar aanleiding van de analyses die zijn verricht (zie bijlage).

In onderstaand plaatje staan alle buitensportcomplexen van Heerlen aangegeven, dus naast de complexen met veldsporten is ook het complex met atletiek genoemd. Bij elk complex staat de vereniging vermeld die van dat complex gebruik van maakt.

In dit hoofdstuk met de beschrijving van de bestaande situatie zijn alleen die buitensportcomplexen beschreven waar ook voetbalaccommodaties zijn. Dit betekent dat alle complexen meegenomen zijn behalve sportcomplex Emma, de enige atletiekvoorziening in onze gemeente. We zullen hier separaat op terug komen.

In paragraaf 3.1 zijn de complexen voor voetbal beschreven en in paragraaf 3.2 de vaste gebruikers van die complexen. Paragraaf 3 tot slot geeft een aantal conclusies van de bestaande situatie.

4.1 Voetbalaccommodaties

De bestaande situatie van de accommodaties is hieronder onder verschillende kopjes verwoord. Daar waar het meetbare en objectieve gegevens zijn, zijn deze ook in de verschillende tabellen terug te vinden.

Buitensportcomplexen met voetbalaccommodaties

- De 13 voetbalaccommodaties bestaan uit voetbalvelden en opstallen (kantine en kleedlokalen). Op een tweetal complexen zijn naast voetbal ook andere veldsporten aanwezig, zoals korfbal, hockey, cricket, honk- en softbal. In de onderstaande tabellen staat benoemd op welk complex welke overige veldsporten zijn gelegen.
- De sportvelden voor voetbal, korfbal en hockey zijn allemaal eigendom van de gemeente. De velden worden op jaarbasis aan verenigingen verhuurd voor onbeperkt gebruik via een jaarcontract. Een mede gebruiker kan via de gemeente wel van de velden gebruik maken, mits de vereniging die dan niet in gebruik heeft en de speelbaarheid van de velden het toelaat.
- Heerlen heeft verspreid over de 13 complexen in totaal 39 hele voetbalvelden.

Van die 39 voetbalvelden zijn:

- 8 kunstgrasvelden (verspreid over 5 complexen);
- 15 gras speelvelden;
- 2 wetra-velden;
- 11 graszand trainingsvelden;
- 3 recreatievelden.

Naast de hele voetbalvelden zijn er nog 6,5 kleine velden variërend van pupillenveld, oefenhoeken en keepershoek.

- De voetbalvelden zijn allemaal in redelijke tot goede staat. Er ligt een planning voor het groot onderhoud per veld van de verschillende complexen. Alleen de 3 recreatievelden zijn niet geschikt / optimaal voor voetbaltrainingen.
- Heerlen-breed gezien worden alleen de 36 hele voetbalvelden gebruikt door de 15 voetbalverenigingen. Deze velden worden bespeeld door in totaal 3775 actieve spelende leden.
- De bezetting van de voetbalvelden verschilt per complex. Op een aantal complexen is de bespelingsgraad van de velden (te) laag. Er is een aanmerkelijk overschot aan gebruiksuren van de voetbalvelden op acht complexen. Het gaat dan in een aantal gevallen om een capaciteitsoverschot van zeker één veld.
- De voetbalvelden (de kunstgras en natuurgras-trainingsvelden) zijn in principe alle dagen in de week beschikbaar voor de vereniging. Uit bezettingsoverzichten blijkt dat een aantal voetbalvelden cq sportcomplexen niet op alle dagen in de week gebruikt worden. Speelvelden (wedstrijdvelden) worden in principe alleen gebruikt in de weekenden en zijn beperkt te gebruiken in verband met de cultuurtechnische mogelijkheden (max. 300-350 uur gebruik per jaar mogelijk).

Tabel 1: aantal velden en gebruik velden voetbalaccommodaties

	Hoensbroek 20303 inw				Heerlerheide 20188 inw			Heerlen-stad 39315 inw					Hbaan 9876 I	Heerlen Totaal
	Schurenberg	Mariarade	de Dem	Nieuw-Lotbroek	Varenbeuk	Pronsebroek	Heksenberg	Grasbroek	Meezenbroek	Terworm	Aarveld	Kaldebom	Imstenrade	
aantal voetbalvelden (1/1)	2	2	3	3	4	3	3	2	3	5	2	5	2	39
aantal kunstgrasvelden	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-	2	-	2	8
aantal speelvelden gras	1	1	1	-	2	1	1	1	2	3	-	2	-	15
aantal wetra-velden (wedstrijd-training)	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2
aantal trainingsvelden graszand	1	1	1	-	1	1	1	1	1	2	-	1	-	11
aantal recreatievelden	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	3
aantal pupillenveld, keepershoeck, oefenhoek	-	-	1	-	-	1	-	1	1	1,5	-	-	-	6,5
bespelingsgraad voetbal voldoende	--	--	+	-	--	+	--	+	---	---	+	---	+	
medegebruik scholen structureel	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	+	-	-	
medegebruik overigen structureel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	

Opstal

- De opstallen (kantine en kleedruimten) zijn eigendom van de verenigingen. De verenigingen hebben de grond in erfpacht voor hun eigendom (kantine en kleedruimten). Alleen EHC huurt de kantine en de kleedlokalen van de gemeente. De aflooptijd van de erfpacht verschilt per complex. Bij drie verenigingen vervalt de erfpacht voor 2020, de andere erfpachtrechten vervallen na 2023. Met 3 verenigingen is het contract van erfpacht nog niet (voldoende) geregeld.
- Er is geen actueel overzicht van de economische waarde en van de staat van onderhoud van de opstallen. Ook van de staat van onderhoud is geen taxatie gedaan. Inschatting is dat de kantines/kleedlokalen van aan aantal verenigingen in (zeer) goede staat zijn en van een aantal clubs in mindere staat.

Tabel 2: Overzicht data einde erfpacht opstallen per complex per vereniging

	Hoensbroek 20303 inw					Heerlerheide 20188 inw			Heerlen-stad 39315 inw					Hbaan 9876 I	
	Schurenberg	Mariarade	de Dem (EHC)	de Dem (Passart)	Nieuw-Lotbroek	Varenbeuk	Pronsebroek	Heksenberg	Grasbroek	Meezenbroek	Terworm (Weltania)	Terworm (Eikenderveld)	Aarveld	Kaldebom	Imstenrade
einde erfpacht voetbalacc.	2023	2024	nvt	2039	2036	x	x	2013	2019	2038	2037	x	x	2016	2037

Ligging buitensportcomplexen met voetbal

- Een aantal sportcomplexen ligt in een sportieve omgeving, dat wil zeggen dat ze in de nabijheid liggen van andere sportvelden, sporthallen, gymzalen, andere buitensportaccommodaties (bv atletiek, tennis) of andere sportaccommodaties (bv zwembad, klimhal, skatehal, fitness). Voetbalcomplexen met in de nabijheid alleen een gymzaal of sportzaal worden niet aangemerkt als sportieve omgeving.

- De nabijheid van scholen is voor een aantal complexen aan de orde. Veranderingen binnen het onderwijs zoals het sluiten van basisscholen en het verplaatsen van onderwijs kan hierin verandering brengen.
- Sommige complexen liggen midden in bewoond gebied, andere liggen niet direct in stedelijk gebied / woonbuurten. En een aantal complexen ligt aan de rand van het stedelijk gebied.
- Bij een aantal complexen is een ruimtelijke uitbreiding van het complex mogelijk. Voor een aantal complexen is dit mogelijk onder een aantal voorwaarden. Capaciteitsuitbreiding op een complex kan ook komen door het aanleggen van kunstgras.
- Buitensportcomplexen maken deel uit van de ruimtelijke structuur van de stad. De toekomstige schets voor Heerlen laat zien dat een aantal complexen ook in de toekomst blijft passen in de visie met betrekking tot de ontwikkeling van de stad. Voor een aantal complexen is een andere bestemming meer voor de hand liggend en dan betreft het met name complexen aan de randen van de stad.
- Een aantal complexen ligt dicht bij voetbalaccommodaties van de aangrenzende Parkstadgemeenten, zoals Kaldeborn (Landgraaf), Meezenbroek (Landgraaf), Schurenberg en Mariarade (Vaesrade) en Terworm (Voerendaal). Veranderingen bij de voetbalaccommodaties in de aangrenzende gemeenten (bv wel/geen kunstgras, vernieuwing van accommodaties) kunnen gevolgen hebben voor de ledentoeleef naar de Heerlense verenigingen.

Tabel 3: Ligging buitensportcomplexen

	Hoensbroek 20303 inw				Heerlerheide 20188 inw			Heerlen-stad 39315 inw					Hbaan 9876 I
	Schurenberg	Mariarade	de Diem	Nieuw-Lotbroek	Varenbeuk	Pronsebroek	Heksenberg	Grasbroek	Meezenbroek	Terworm	Aarveld	Kalceborn	Imstenrade
Omgeving / ligging complex													
andere veldsporten op complex	korfball	-	-	-	hock soft	-	-	-	-	-	-	hock, korfbal, stokbal	-
nabijheid sporthal *	-	-	+	-	++	-	-	++	-	+	(+)	++	-
nabijheid andere sportvoorzieningen *	-	-	+	-	++	-	-	-	-	-	-	+++	-
nabijheid onderwijs *	+	+	+	+	++	+	-	++	-	++	++	-	-
nabijheid meerdere woonwijken	-	-	++	-	+	++	-	++	-	-	++	-/+	-
nabijheid voetbalcomplex Parkstad	+	+	-	-	-	-	-	-	-/+	+	-	+	-
uitbreiding ruimtelijk mogelijk	-	-	+	-	+	-	-	-	+	+	-/+	+	+
ontwikkelgebied **	ring	ring	groen	sted/gr	groen	sted/gr	natuur	sted/gr	groen	onduw/natuur	sted	gr bedr	natuur
herbestemmingsoptie	groen	groen	groen	groen	bos	sted/gr	natuur	groen	groen	natuur	groen	sted/gr	natuur

* : - = > 600m, + = 600 m, ++ = < 300m

andere sportvoorzieningen = exclusief gymnastiek

** : ring = buitenring, gr = groen = groengebied, sted = stedelijk, onduw = onderwijs, nat = natuur, bedr = bedrijventerrein

Actuele ontwikkelingen rondom buitensportcomplexen met voetbal

In een aantal gevallen is in de directe omgeving van de buitensportcomplexen op sportgebied eea in ontwikkeling, zoals:

- op het Kaldeborn-complex zijn de hockey en de korfbalvereniging zich aan het beraden over weggaan van het complex dan wel blijven op het complex. Op het Kaldeborncomplex zijn de commerciële sportaanbieders (sporthal, indoor soccer, klimhal) aan het investeren en het aanbod aan het uitbreiden. In de buurt van het complex zijn ook ontwikkelingen, denk aan de studie naar C-mill-terrein en de ontwikkelingen op het Sport&Leisurepark (Landgraaf). Er is nog niet onderzocht wat deze ontwikkelingen voor het voetbalcomplex op Kaldeborn zullen betekenen.
- het complex Terworm grenst aan het onderwijsgebied (Sintermeerten, Open Universiteit, Hogeschool Zuyd en in de toekomst Arcus). Er is nog niet onderzocht wat het onderwijs en het sportcomplex voor elkaar kunnen betekenen.
- op complex Schurenberg is de korfbalvereniging zich aan het oriënteren om elders in Heerlen onderdak te krijgen.

4.2 Gebruikers

De gemeente faciliteert met de buitensportcomplexen de sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties opdat er sport aangeboden wordt voor de burgers. De gemeente wil op de complexen een breed, toekomstbestendig en duurzaam sportaanbod. En de gemeente wil dat de veldcapaciteit die er is voldoende gebruikt wordt. Diegene die vooral gebruik maken van de voetbalvelden zijn de voetbalverenigingen. Zij zijn de zogenaamde vaste gebruikers die het hele jaar door substantieel sportaanbod op de velden verzorgen. Maar er zijn ook medegebruikers die minder frequent en met minder regelmaat sport aanbieden op de complexen. Herstructurering van de complexen gaat gepaard met veranderingen voor de gebruikers van die complexen. Om ook de consequenties voor de (vaste) gebruikers in beeld te kunnen krijgen is het zaak om achtergrondinformatie te hebben over die gebruikers. Daarom is een aantal zaken uitgezocht waaronder grootte vereniging, aantal jeugdleden, afkomst leden etc. Hieronder zijn de bevindingen weergegeven.

Vaste gebruikers

- De vaste gebruikers, de Heerlense voetbalverenigingen, zijn erg divers qua grootte, qua vitaliteit, qua speelsterkte, qua ambitie etc.
- Qua grootte zijn de verenigingen op te delen naar kleine verenigingen met minder dan 250 leden (in schema gescoord met -), middelgrote verenigingen met 250-500 leden (in schema +) en grote verenigingen met meer dan 500 leden (in schema ++). Met deze indeling kennen we in Heerlen zeven kleine verenigingen, vier middelgrote verenigingen en vier grote verenigingen.
- De meeste verenigingen hebben jeugdleden. Een aantal verenigingen heeft helemaal geen jeugdleden of een zeer gering aantal jeugdleden.
- Het percentage leden uit de eigen de buurt verschilt per vereniging. Er zijn verenigingen met een groot aantal leden uit de eigen wijk/postcode en er zijn verenigingen die een stuk minder wijk/postcode gebonden zijn. Ook het percentage leden van buiten Heerlen verschilt per vereniging.

- Er zijn verenigingen die een prestatieve ambitie hebben, dwz dat ze presteren belangrijk. En er zijn verenigingen die meer voor een recreatieve opzet kiezen, dwz het meedoen.
- De speelklasse van de eerste teams van de verenigingen varieert van hoofdklasse en 1e klasse tot aan 5e/6e klasse. Er is één vereniging die dit jaar hoofdklasse speelt en er zijn drie verenigingen die 1e klasse spelen. Ook het speelniveau van de A1-teams is verschillend.
- Naast het aantal teams dat bij de KNVB competitie speelt, heeft een aantal verenigingen ook recreanten-teams (niet-competitie-spelende teams). Voorbeelden zijn de veteranenteams of jeugdtrainingsgroepen.
- De aanwezigheid van de voetbalvereniging in een bepaalde wijk/buurt is voor de ene buurt een wijkvoorziening vanuit sociaal-maatschappelijk oogpunt en in de andere buurt wordt het als een algemene stadsdeel voorziening gezien.

Tabel 4: Informatie Heerlense voetbalverenigingen (veldvoetbal)

	Hoersbroek 20303 inw					Heerlerheide 20188 inw			Heerlen-stad 39315 inw					Hibaan 9876 inw	Heerlen	X	
	Schurenberg	Mariarade	de Dem	de Dem	Nieuw-Lotbroek	Varenbuis	Pronsebroek	Heksenberg	Grasbroek	Meesterbroek	Tenwarm	Tenwarm	Aarveld	Kalsteborn			Imsterade
	VKC	Mariarade	EHC	Passart	FC Hoersbroek	NEC	Groene Ster	Heksenberg	SV Heerlen	MSP03	Weltania	Eikenderveld	Bekkerveld	Heerlen Sport	RKHBS	Totalen	Bronnen
grootte voetbalclub	-	-	+	-	++	+	++	-	+	-	+	-	++	-	++		
aantal leden totaal	116	129	417	134	510	297	725	236	324	219	289	85	756	168	528	4933	1
aantal leden spelend	87	94	309	83	384	236	529	196	259	176	238	58	591	121	414	3775	1
aantal leden niet-spelend	29	35	108	51	126	61	196	40	65	43	51	27	165	47	114	1158	1
aantal seniorenteam KNVB Hr+Ds	2+1	3+0	5+1	4+0	4+1	4+1	6+1	4+2	5+1	5+0	3+1	3+0	6+1	4+0	5+3	63+13	1
aantal juniorenteam KNVB	2	1*	13	0	18	7	30	2	7	7	8	0	30+1*	1	16	143	1
aantal minipupillenteams	1	1	3	0	1	4	0	0	2	3	2	0	1	0	2	20	1
% leden uit eigen buurt/stadsdeel	+	-/+	-	-	++	++	+	+	-	++	++	-	++	-	+		2
% leden vanuit Heerlen	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	++	+	+		2

Legenda

- grootte club (bron: opgave KNVB febr 2011): -- = minder dan 100 leden, - = tussen 100 en 250 leden, + = tussen 250 en 500 leden, ++ = meer dan 500 leden
- aantal teams KNVB-competitie (bron: opgave KNVB febr 2011)
- % leden eigen buurt (bron: analyse nav opgave verenigingen augustus 2010): - = minder 60%, + = 60-70%, ++ = meer dan 70%
- % leden vanuit Heerlen (bron: analyse nav opgave verenigingen aug 2010): - = minder 80%, + = 80-90%, ++ = meer dan 90%
- Bronnen: 1 = opgave KNVB febr 2011, 2 = analyse afkomst leden nav opgave verenigingen aug 2010

Mede-gebruikers

- Het medegebruik van voetbalvelden is nog niet sterk ontwikkeld in Heerlen. De laatste jaren is er wel een positieve ontwikkeling te zien. Kunstgras maakt de bespeelbaarheid beter mogelijk, er kan elk uur van de dag op gespeeld worden. Op een aantal complexen is sprake van geregeld medegebruik van de voetbalvelden door scholen of andere verenigingen.

- Er is niet bekend in hoeverre scholen, buurten en andere sociaal-maatschappelijke partners een reële optie zijn voor structureel medegebruik van de voetbalvelden en de voetbalkantines. Ook niet in hoeverre dit een wezenlijke bijdrage kan zijn/worden voor de medefinanciering van het complex. Wel is bekend dat de vergunningen van de voetbalkantines beperkingen hebben voor het open stellen voor medegebruik van de kantine.

4.3 Reactie voetbalverenigingen

In 2006 heeft de sectie voetbal, de vertegenwoordiging van alle Heerlense voetbalverenigingen, al aangegeven dat zij voorstander is van reductie van het aantal voetbalcomplexen en het aantal voetbalverenigingen.

Uit de gesprekken met de voetbalverenigingen in november en december 2010 bleek dit ook weer.

- De voetbalverenigingen hebben geen bezwaar tegen de voornemens tot herstructurering en van het aantal buitensportcomplexen met voetbal en tegen de reductie van het aantal voetbalvelden.
- De verenigingen onderschrijven de aanleiding en de uitgangspunten voor de herstructurering van de buitensportcomplexen voor voetbal in Heerlen.
- De verenigingen geven aan zich te willen versterken en in die lijn open te staan voor samenwerking of fusie met andere verenigingen en voor medegebruik op de complexen. Een aantal verenigingen heeft aangegeven na te willen denken over het vormen van een omnivereniging als de kans zich voordoet.
- De verenigingen geven aan het buitensportcomplex, waarvan zij momenteel de velden huren en waar zij veelal ook hun eigen kantine hebben, belangrijk te vinden. Daarbij geven ze ook aan bij voorkeur op dat complex te willen blijven.
- Vanwege de wens tot behoud van hun eigen naam, hun eigen clubkleuren dan wel hun eigen identiteit hebben de verenigingen voorsnog enige terughoudendheid ten aanzien van samenwerken dan wel fuseren met een andere vereniging.

4.4 Conclusies

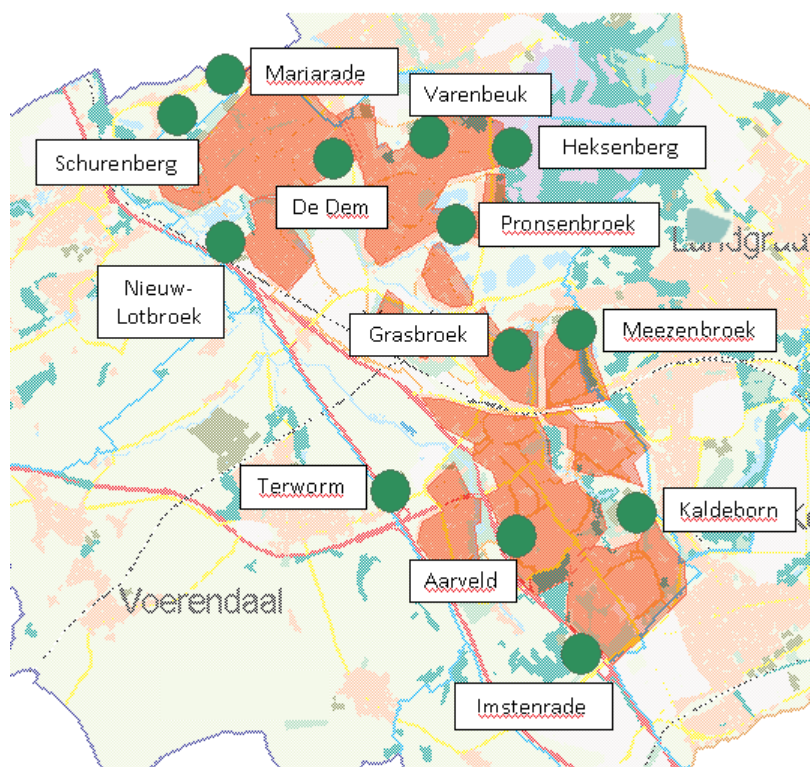
- Er zijn grote verschillen tussen de verschillende bestaande voetbalaccommodaties wat betreft ligging, grootte, kwaliteit, bezettingsgraad en wat betreft mogelijkheden en potentie.
- De huidige ligging van de complexen is een gegeven in de structuur van de buurt en de wijk.
- Uit de analyse blijkt dat op vijf complexen sprake is van een balans in het aantal velden en het gebruik van de velden door de betreffende voetbalvereniging. Op acht complexen is sprake van overcapaciteit aan velden.
- Een aantal van de huidige complexen is kansrijk om in te richten dan wel te ontwikkelen tot multifunctioneel sportcomplex op stadsdeelniveau. Een aantal andere complexen heeft minder potentie.
- Het draagvlak (ledenaantal, buurtgebondenheid) en stabiliteit van de huidige vaste huurders van de voetbalcomplexen is divers.

Hoofdstuk 5. Ontwerp voor de buitensportcomplexen met voetbalaccommodaties in Heerlen

De uitdaging is om een voetbalvoorzieningenstructuur in Heerlen te realiseren waarbij een zo goed mogelijk spreidingsniveau over de stad verkregen wordt, waar kwalitatief goede complexen bereikbaar zijn voor de sporters, waar de voetbalsport zich kan ontwikkelen, waar ook mogelijkheden zijn voor medegebruikers, maar waarbij ook de buitensportcomplexen cq de voetbalvelden voldoende bezetting en voldoende exploitatie bewerkstelligen.

Het in dit hoofdstuk geschetste ontwerp is tot stand gekomen door het maken van afwegingen en keuzes. Afwegingen waarbij zowel gekeken is naar de toekomst en het belang van de voetbalsport in Heerlen, de sporter en de voetbalverenigingen als naar de ontwikkelingen binnen de sport en de omgeving van een bestaand complex, de maatschappelijke accommodatieplanning, stedenbouwkundige ontwikkelingen en de financiën.

Het hier voorliggende ontwerp zal ongetwijfeld tot discussies leiden. Echter gerealiseerd moet worden dat het reduceren van voetbalaccommodaties altijd voor verandering zorgt en dat het gepaard gaat met het loslaten van de bestaande situatie. Niet alle wensen van alle betrokkenen kunnen in zo'n proces gerealiseerd worden. En het creëren van een nieuwe structuur biedt ook kansen voor kwaliteitsverbetering en versterking.

Schets: Bestaande situatie voetbalaccommodaties in Heerlen in 2010.

Er is vanuit verschillende perspectieven naar de opgave tot herstructurering van de buitensportcomplexen gekeken. De kaders voor de herstructurering van het voetbal zoals gesteld in hoofdstuk 4 zijn afgezet tegen de bestaande situatie van het voetbal in Heerlen (zie hoofdstuk 3).

In de eerste paragraaf worden de na te streven resultaten van de herstructurering geformuleerd. Paragraaf 2 geeft de wegingsfactoren waarmee er naar de verschillende buitensportcomplexen is gekeken. Paragraaf 3 beschrijft het ontwerp in 2014 en paragraaf 4 geeft een toelichting bij de keuze met betrekking tot de verschillende complexen. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een aantal conclusies voor het vervolgtraject.

5.1 Doelen en resultaten herstructurering

Op basis van de uitgangspunten en kaders zoals gegeven in hoofdstuk 4 zijn de belangrijkste na te streven resultaten van de herstructureringsopgave hieronder geformuleerd. Bij het ontwerpen van de gewenste situatie zijn deze leidend.

De belangrijkste doelen c.q. resultaten zijn:

- voetbal is een 'stadsdeel'voorziening;
- het aantal complexen zijn in verhouding met het aantal inwoners van Heerlen (streven is voor 2014 1 complex op 10.000 inwoners);
- er is een evenwichtig spreiding van de complexen over de stad;
- de complexen zijn goed bereikbaar;
- de schaalgrootte van de complexen is voldoende voor het voetbal als 'stadsdeel'-voorziening en beantwoord aan de behoefte/vraag;
- de kwaliteit, de multifunctionaliteit en het medegebruik op de complexen is verbeterd;
- het aantal boventallige velden is gereduceerd;
- de jaarlijkse gemeentelijke financiële bijdrage aan de buitensportcomplexen Heerlen-breed is gereduceerd.

5.2 Wegingsfactoren

Om te bepalen welke buitensportcomplexen op termijn niet langer door inspanningen en financiële bijdragen vanuit de gemeente in stand gehouden worden en welke buitensportcomplexen juist wel behouden blijven, zijn de complexen gewogen ten aanzien van onderstaande criteria.

Daarnaast zijn de complexen bekeken ten opzichte van hun bijdrage aan het totale patroon van buitensport-complexen in Heerlen en het gewenste resultaat zoals benoemd in paragraaf 4.1.

De huidige buitensportcomplexen met voetbal zijn gewogen op "belangrijkheid" aan de hand van onderstaande criteria.

- *De ligging en de bereikbaarheid van het complex.*

Een goed bereikbaar en een complex in redelijke nabijheid verlaagt de drempel om te gaan sporten. Vanuit sportstimulering is dit belangrijk. Een centrale ligging in een stadsdeel dan wel in de woongebieden verhoogt de bereikbaarheid.

Tevens wordt door een centrale ligging in de wijk en in de nabijheid van het onderwijs en andere maatschappelijke voorzieningen het dag- en openbaar gebruik gestimuleerd.

- *De omvang van het huidige complex en de mogelijkheid tot uitbreiding.*
Een groter complex biedt meer mogelijkheden aan een grote en vitale sportvereniging. Een groter complex kan meer multifunctioneel worden ingericht/gebruikt worden. Dit laatste verhoogt de aantrekkingskracht en daarmee het gebruik van een complex. Het onderhoud van een klein sportcomplex is minder efficiënt dan van een groter complex.
- *De huidige kwaliteit van het complex, de velden en de opstallen.*
De herstructurering zal gepaard gaan met investeringen gericht op creëren van voldoende kwantiteit en kwaliteit van velden en opstallen op de complexen die blijven bestaan. Complexen die al aan de kwantiteits- dan wel kwaliteitsnorm voldoen dan wel met geringere investeringen daar aan kunnen gaan beantwoorden, zijn meer in beeld voor het toekomstig ontwerp dan complexen waar nog flinke aanpassingen gedaan moeten worden.
- *De grootte en vitaliteit van de huidige gebruiker (voetbalvereniging).*
Een grote en vitale vereniging heeft meer mogelijkheden om een breed en kwalitatief sportaanbod aan te bieden. Ook is de toekomstbestendigheid en de duurzaamheid van een vitale vereniging groter. Een grote vitale vereniging kan beter financiële tegenvallers opvangen. Dit betekent dat de continuïteit van de sportvereniging en daarmee het sportaanbod op een bepaald complex meer gegarandeerd is.

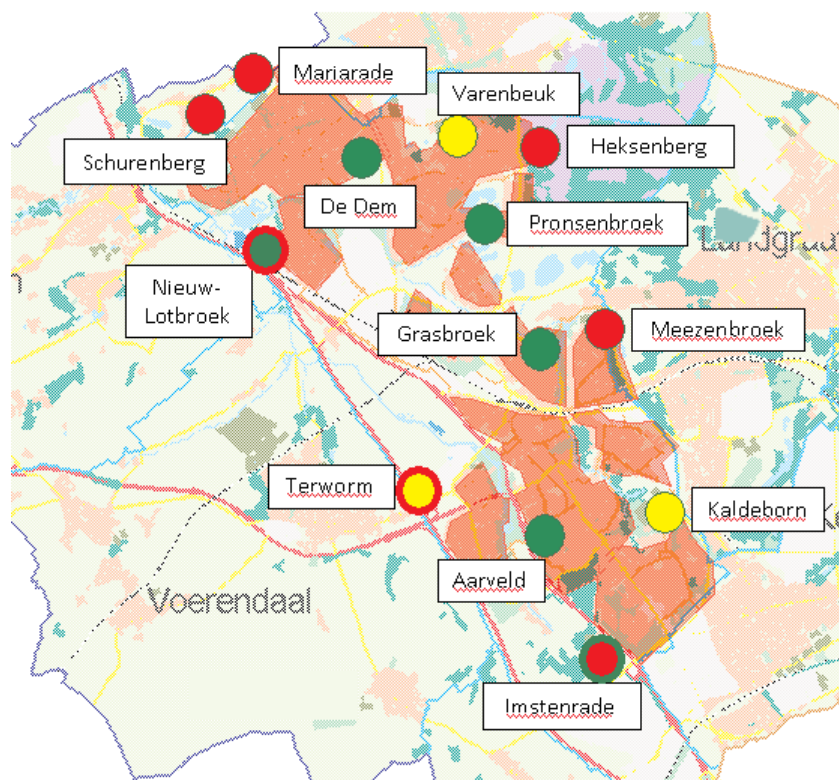
Het kan lijken dat bij de weging van de criteria deze wat wringen ten opzichte van elkaar. Vanuit de sportvisie en vanuit het IMAH is de ligging dicht bij de woonwijk erg belangrijk. Daarom dient zorgvuldig te worden omgegaan met de complexen die in woongebied liggen.

Vanuit efficiencyoogpunt is het oplossen van de overcapaciteit van de velden belangrijk. Indien er sprake is van overcapaciteit in een bepaald stadsdeel, zal ook de omvang, de kwaliteit en de potentie van het complex een belangrijke rol spelen.

Bij het bepalen van de belangrijkheid van een complex is naar de huidige situatie gekeken en wat in potentie de mogelijkheden zijn voor dat buitensportcomplex. Daarnaast is ook gekeken naar de ontwikkelingen in het gebied van de buitensportcomplexen en naar de inpassing van de complexen in de ruimtelijke visie van stadsontwikkeling en stedenbouw in relatie tot de krimp-ontwikkelingen in Heerlen en Parkstad.

5.3 Ontwerp voor 2014

De doelstellingen van de herstructureringsopgave voor de buitensportcomplexen met voetbal en de hiermee samenhangende resultaten enerzijds (zie 4.1) en de toets van de huidige complexen anderzijds (zie 4.2), heeft geleid tot onderstaand ontwerp voor de situatie van de buitensportcomplexen met voetbal in 2014. In dit ontwerp hebben de huidige complexen een van de volgende bestemmingen gekregen: behouden, afstoten dan wel een nadere studie doen naar de toekomst van het complex.

Schema: Toekomstige situatie buitensportcomplexen in Heerlen in 2014.
*Groen is behouden, rood is boventallig en geel is afhankelijk van de ontwikkelingen.
 Rand om een complex geeft aan dat een tweede afweging speelt.*

De **groen** gemarkeerde buitensportcomplexen (Aarveld, de Dem, Grasbroek, Nieuw-Lotbroek, Pronsenbroek) zijn de complexen die ook in de toekomst zullen blijven. Deze worden aangemerkt als (in potentie) kwaliteits- sportcomplexen die goed bereikbaar zijn en waar multifunctionaliteit en medegebruik mogelijk is. Bedoeling is dat op de complexen die blijven, extra ruimte gecreëerd wordt voor het voetbal en de andere veldsporten van de complexen die afgestoten worden. Op een aantal complexen zal hiervoor een investering nodig zijn in velden en in kleedvoorzieningen. Deze groene complexen hebben de mogelijkheid hiervoor.

De **rood** gemarkeerde buitensportcomplexen (Heksenberg, Imstenrade, Mariarade, Meezenbroek, Schurenberg) zijn de complexen die afgestoten zullen worden. Deze complexen missen de potentie van een multifunctioneel kwaliteitssportcomplex op stadsdeelniveau dat voor de inwoners van dat stadsdeel goed bereikbaar is. Ook hebben deze complexen vanuit stedenbouwkundig oogpunt een minder gunstige ligging om te handhaven dan wel uit te breiden als sportcomplex. Beoogd is dat de huidige gebruikers van deze complexen en dan met name van de voetbalvelden hun activiteiten gaan voortzetten op de complexen die zullen blijven.

De **geel** gemarkeerde complexen (Kaldeborn, Terworm, Varenbeuk) zijn apart gemarkeerd omdat de toekomst van deze complexen onder invloed staat van externe ontwikkelingen gelegen buiten het voetbal waar wij als gemeente deels wel en deels geen invloed op hebben.

Deze drie complexen beschikken over veel ruimte en zouden ook als multifunctioneel buitensportcomplex ingericht kunnen worden met meerdere veldsporten (oa. voetbal, korfbal, hockey) en eventueel andere buitensportactiviteiten (oa hardlopen, wandelen, handboog, jeu de boules).

Echter in Heerlen is naar verwachting slechts één multifunctioneel buitensportcomplex met een concentratie van de verschillende veldsporten realistisch. Bij gelijke potentie zal er een keuze tussen deze complexen gemaakt moeten worden.

Voor deze complexen is een nadere studie naar haalbaarheid van een multifunctioneel sportcomplex op deze locatie nodig alvorens hierover een beslissing genomen kan worden.

Streven is om in 2012/2013 helderheid te hebben over de toekomstige bestemming van deze complexen, zodat ook duidelijk is of en op welk complex voetbal gehandhaafd zal blijven. Tot die tijd zal het onderhoud op de velden geminimaliseerd worden en zal er niet geïnvesteerd gaan worden in de voetbalvelden.

5.4 Toelichting per complex

In het ontwerp voor 2014 zijn de verschillende complexen al met hun toekomstige bestemming aangeduid. In deze paragraaf is per complex een toelichting gegeven waarom een complex deze bestemming heeft gekregen.

Voor elk complex staat een gekleurd rondje. De kleur van het rondje komt overeen met de aanduiding in het ontwerp van 2014 en geeft aan wat de beoogde toekomst van het complex is: groen is behouden, rood is boventallig en geel is afhankelijk van de ontwikkelingen. De gekleurde rand om het rondje geeft aan dat er een tweede afweging speelt.

5.4.1 Buitensportcomplexen van stadsdeel Hoensbroek

● De Dem

Dit complex blijft gehandhaafd omdat het een goede centrale ligging heeft in stedelijk gebied, vlakbij andere sportvoorzieningen (zwembad, sporthal) ligt en in de nabijheid van het onderwijs. Het complex is recent gedeeltelijk gerenoveerd, er ligt een kunst-grasveld en er is uitbreiding mogelijk. Op dit complex is capaciteit voor extra voetbal en er kunnen mogelijkheden gerealiseerd worden voor andere veldsporten. Op dit complex zijn twee kantines met kleedruimten, waarvan een in eigendom van de gemeente. Dit maakt een overgang naar mede- en multifunctioneel gebruik van kantine en kleedruimten makkelijker.

● Mariarade

Het complex Mariarade blijft niet gehandhaafd omdat het een klein complex is waar geen ruimtelijke uitbreiding toegestaan zal worden in verband met de buitenring. Het ligt bovendien aan de rand van de gemeente en is minder makkelijk bereikbaar voor de inwoners uit de rest van het stadsdeel. Daarbij komt dat er VV Mariarade een kleine vereniging (150 leden) en er ook sprake is van grote overcapaciteit, de velden liggen vaak ongebruikt. De voetbalvereniging VV Mariarade heeft wel een sterke binding met de buurt.

● **Nieuw-Lotbroek**

Omdat het complex Nieuw-Lotbroek aan de rand van de gemeente ligt en voor een deel van de inwoners van dit stadsdeel minder makkelijk bereikbaar is, zou dit complex afgestoten moeten worden. Maar kwalitatief is dit een goed complex. Dit complex is recent gerenoveerd, heeft twee kunstgrasvelden en heeft nog een extra recreatieveld dat voor voetbal of een andere veldsport gebruikt kan worden. De huidige voetbalvereniging op dit complex is een grote vereniging met meer dan 500 leden.

Als op termijn één complex in Hoensbroek voldoende lijkt te zijn, dan ligt het voor de hand dat Nieuw-Lotbroek dat dit complex is wel afgestoten zal worden omdat de Dem veel centraler ligt. Echter qua capaciteit is dit complex voor nu en voor de directe toekomst zeker nodig.

● **Schurenberg**

Schurenberg wordt afgestoten omdat het een klein complex is met twee voetbalvelden, waar ook geen ruimtelijke uitbreiding mogelijk zal zijn. Het complex ligt ook aan de rand van de gemeente, grenst aan een woonwijk, maar is minder makkelijk bereikbaar voor de inwoners uit de rest van het stadsdeel.

De huidige voetbalvereniging is erg klein (minder dan 100 leden) en maakt te weinig gebruik van de velden om rendabel voor het complex te zijn. Op het buitensportcomplex is ook de korfbalvereniging gevestigd. Deze vereniging heeft echter te kennen gegeven de overstap naar een ander complex te overwegen.

5.4.2 Buitensportcomplexen in stadsdeel Heerlerheide

● **Heksenberg**

Complex Heksenberg wordt afgestoten omdat dit complex aan de rand van de gemeente ligt en niet in de nabijheid van onderwijs. Daarbij grenst dit complex direct aan de natuur en daarmee zal hier ook geen ruimtelijke uitbreiding worden toegestaan. Het complex ligt in de nabijheid van sportcomplex Pronsebroek.

Er is een redelijke overcapaciteit van de velden op dit complex. De huidige voetbalvereniging is te klein met haar circa 225 leden om voor de drie velden rendabel te zijn. Twee van de drie velden zijn op korte termijn aan renovatie toe. Een bijkomend aspect is dat het erfpachtcontract voor de opstallen van de vereniging in 2013 afloopt waarmee het grondgebied vrijkomt.

● **Pronsebroek**

Pronsebroek blijft behouden omdat dit een complex is dat het goed doet en een goede ligging heeft. De ligging is zo dat het een groot voedingsgebied heeft en ook in de nabijheid van het onderwijs ligt. Het is een goed complex met in totaal 3 voetbalvelden waarvan 1 een kunstgrasveld is. De velden worden goed bespeeld. In de avonduren is er geen sprake van leegstaande velden. De voetbalvereniging die nu op dit complex speelt is een grote vereniging (meer dan 700 leden) met een groot aantal jeugdteams.

● **Varenbeuk**

De Varenbeuk is een van de complexen waar nog geen keuze is gemaakt omdat daar een nadere studie voorgesteld wordt.

Dit is nodig omdat enerzijds het mede door zijn ligging een goed complex met kansen is dat behouden moet worden en anderzijds omdat er afwegingen zijn nu en in de toekomst die inperken en eventueel afstoten te gevolg kan hebben.

Het complex ligt als een van de weinige complexen in een sportieve omgeving met op het complex ook honk/softbalvelden en in de nabijheid een sporthal. In de buurt ligt ook het Emmastadion met haar atletiekbaan.

Echter het ligt redelijk aan de rand van de gemeente. Het is met vier voetbalvelden een groter complex met veel potentie. Hoewel de huidige voetbalvereniging een middelgrote vereniging is met om en nabij de 325 leden, zijn ze te klein om de vier velden rendabel te bespelen. Een grotere vereniging met meer spelende leden of afstoting van een veld zou een oplossing kunnen zijn voor de overcapaciteit.

Het complex ligt (te) dicht bij de sportcomplexen de Dem en Pronsebroek. Verwachting is dat in Heerlerheide en Hoensbroek het aantal inwoners sterk zal reduceren met op termijn slopen van woningen als gevolg. Dit betekent ook dat de voorzieningenniveau in dit stadsdeel zich hieraan zal aanpassen. Drie complexen in dit gebied lijkt op termijn te veel. Er zal dan een keuze gemaakt moeten worden welk complex meer toekomst heeft. Nu is niet duidelijk welke complexen dan het beste behouden kunnen blijven.

5.4.3 Buitensportcomplexen in de stadsdelen Heerlen-Stad en Heerlerbaan

● Aarveld

Complex Aarveld blijft behouden om dat het een ideale ligging heeft midden in bewoond gebied. Met de geplande multifunctionele sportaccommodatie kan dit complex verder uitgroeien tot een complex zoals wij dit als gemeente voor ogen hebben. Fysieke uitbreiding van velden is nu niet mogelijk, maar in de toekomst komt er mogelijk in de omgeving ruimte vrij. Het huidige buitensportcomplex heeft alleen maar kunstgrasvelden, die goed gebruikt worden door de huidige voetbalvereniging (meer dan 700 leden).

● Grasbroek

Dit complex blijft behouden ondanks dat dit maar een klein complex is. De ligging is dermate gunstig dat het ook voor de toekomst een houdbare locatie zal zijn. Het complex ligt midden in woongebied en ligt in de nabijheid van meerdere scholen. Dit complex kan ruimtelijk niet uitgebreid worden tenzij in de toekomst ruimte in de omgeving vrijkomt. De capaciteit van dit complex met haar twee voetbalvelden en een oefenhoek kan uitgebreid worden door in plaats van graszand kunstgras aan te leggen. De huidige voetbalvereniging is een middelgrote vereniging met haar 300-325 leden. Er is nagenoeg geen capaciteitsoverschot aan velden.

● Imstenrade

De ligging van het complex Imstenrade is ongunstig als sportcomplex (aan de rand van de gemeente, niet in de nabijheid van onderwijs, grenzend aan natuur) en de bereikbaarheid van het complex is gering. Om die reden zou het complex afgestoten moeten worden. Echter de kwaliteit van het complex is uitstekend: recent zijn er twee kunstgrasvelden aangelegd en is er een gloednieuwe kantine met kleedruimten door de vereniging neergezet.

Om die reden wordt geadviseerd het complex pas op termijn af te stoten als de velden afgeschreven zijn. Hiermee is ook de tijdspanne wat langer dat zodat er mogelijk een nieuwe bestemming voor de opstal gevonden kan worden.

● **Kaldeborn**

Het buitensportcomplex Kaldeborn is een van de complexen waar een studie naar de toekomst zinvol zou zijn, met name om de kansrijkheid te kunnen inschatten van dit complex in zijn omgeving. Het complex heeft namelijk veel potentie als onderdeel van het totale Kaldeborn-terrein met haar commerciële sportondernemers en grenzend aan het Snowworld-Leisure-gebied (zie structuurvisie Parkstad). In de directe omgeving ligt ook het C-mill-terrein waar sportontwikkeling overwogen wordt.

Echter kijkend alleen naar het voetbal op Kaldeborn is het een ander beeld. De drie voetbalvelden worden alleen bespeeld door een kleine vereniging van om en nabij de 150 leden. Er is sprake van flinke overcapaciteit. Vanuit deze gedacht zou afstoten van het voetbal voor de hand liggen. Als buitensportcomplex Imstenrade op termijn afgestoten wordt, is het voor Heerlen-Zuid belangrijk dat er een buitensportcomplex met voetbal in dit gebied overeind blijft. Voetbal op complex Kaldeborn handhaven, ligt dan voor de hand.

Het aanblijven van de veldsporten hockey, korfbal en cricket, momenteel veldsporten van dit complex, is nog ongewis. Ook voor deze veldsporten is duidelijkheid nodig. Het aanwezig zijn van meerdere veldsporten kan de kansrijkheid van dit complex vergroten.

● **Meezenbroek**

Een belangrijke reden om het complex Meezenbroek af te stoten is de ligging van het complex. Het complex ligt aan de rand van de gemeente en niet in de nabijheid van onderwijsinstellingen. Daarbij komt dat het complex, met drie voetbalvelden en een kleine vereniging met rond de 200 leden, kampt met een grote overcapaciteit aan velden. Dit gedeelte van de stad laat ook niet zien dat er bestaansrecht is voor een extra voetbalcomplex nodig voor de voetbalsport van dit stadsgedeelte.

● **Terworm**

Als gemeentelijke voetbalaccommodatie zou het complex Terworm afgestoten moeten worden: dit complex kampt met grote overcapaciteit, veel veldcapaciteit blijft ongebruikt, de ligging van het complex is voor de bereikbaarheid niet ideaal, het ligt aan de rand van de gemeente, het ligt 'middenin' natuurgebied. Op dit complex zijn twee verenigingen actief, waarvan een kleine vereniging met nog geen 100 leden en een middengrote met bijna 300 leden.

Echter er zijn redenen om dit niet nu te beslissen maar mede te laten hangen van de mogelijkheden voor dit complex. Een van de redenen is dat dit complex in de nabijheid ligt van verschillende onderwijsvoorzieningen waarvan niet helder is in welke mate zij belangstelling hebben voor dit buitensportcomplex voor hun studentensport. Alvorens besloten wordt de complexen af te stoten en herbesteding van natuur te overwegen, is het raadzaam een oriëntatie te doen naar de haalbaarheid van een voorzetting van (een deel van) het complex door het onderwijs.

Een andere reden is dat dit complex met zijn vele ruimte potentie heeft om de thuisbasis te worden van meerdere veldsporten (bv hockey en korfbal) naast voetbal.

Een studie naar de kansen van dit complex zou meer duidelijkheid kunnen geven voor wel of niet voortzetten van voetbal op dit terrein.

5.5 Conclusies

- Het ontwerp is een compromis vanuit verschillende invalshoeken waarbij rekening is gehouden met zo veel mogelijk belangen en factoren.
- Het ontwerp geeft een antwoord op de vraag 'hoe kunnen we het beste komen tot reductie van het aantal voetbalcomplexen'
- Voor een drietal complexen kan de plek in het ontwerp bepaald worden als er een haalbaarheidsstudie is uitgevoerd.
- Met een uitvoeringsplan waarin opgenomen de deelplannen per complex (zowel de complexen die blijven als die afgestoten worden) kan de uitvoering ter hand genomen worden.

Bijlage: bronnen

Beleidsnotities

- MBP 2011-2014 (Gemeente Heerlen, 2010)
- Masterplan Hoensbroek (Gemeente Heerlen, mei 2009)
- Nota sportaccommodatiebeleid (Gemeente Heerlen, 2002)
- Visienota sport en bewegen (Gemeente Heerlen, 2008)
- Uitgangspunten Integraal Maatschappelijk Accommodatiebeleid Heerlen (Gemeente Heerlen, 2010)

Analyses

- Berekening van (over)capaciteit aan voetbalvelden uitgevoerd door buro DHV (DHV, juni 2010)
- Staat van de voetbalvelden uitgevoerd door buro Arcadis (Arcadis, juni 2010)
- Afkomst leden van de voetbalverenigingen (opgave verenigingen, juli 2010)
- Bezettingsgraad van de buitensportvelden aan de hand van gebruiksuren (opgave verenigingen, 2010)
- Verdeling actieve en niet-actieve leden voetbalverenigingen (opgave verenigingen, januari 2011)
- Contributies van de verschillende voetbalverenigingen (opgave verenigingen, januari 2011)
- Overzicht aantal leden en teamindelingen KNVB (opgave KNVB, februari 2011)

Bijeenkomsten en informatie voetbalverenigingen

- Notitie 'Toekomstvisie voetbal in Heerlen' van sectie Voetbal Heerlen (september 2006)
- Bijeenkomst met alle Heerlense voetbalverenigingen over de visie op voetbalaccommodaties en over informatie m.b.t. aanleiding en uitgangspunten voor de herstructurering (1 november 2010)
- Individuele gesprekken met alle 15 voetbalverenigingen over de aanstaande herstructurering en de situatie van de vereniging en het betreffende complex (november-december 2010)